

Παρασκευή, 29 Μαΐου 2009
ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΩΝ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ

ΟΜΑΔΑ Α

Για τις προτάσεις από **A.1** μέχρι και **A.5** να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό της καθεμιάς και δίπλα σε κάθε αριθμό τη λέξη **Σωστό**, αν η πρόταση είναι σωστή, και **Λάθος**, αν η πρόταση είναι λανθασμένη.

A.1 Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (Α.Ε.Π) σε σταθερές τιμές μετράει την αξία της συνολικής παραγωγής σε τιμές του έτους βάσης.

Μονάδες 3

A.2 Ο πληθωρισμός εννοεί όλα τα άτομα που το χρηματικό τους εισόδημα αυξάνεται με ρυθμό μικρότερο από τον ρυθμό του πληθωρισμού.

Μονάδες 3

A.3 Η διαρθρωτική ανεργία οφείλεται σε τεχνολογικές μεταβολές, οι οποίες δημιουργούν νέα επαγγέλματα και αχρηστεύουν άλλα, και σε αλλαγές στη διάρθρωση της ζήτησης, οι οποίες αυξάνουν τη ζήτηση ορισμένων προϊόντων και ταυτόχρονα μειώνουν τη ζήτηση άλλων.

Μονάδες 3

A.4 Στην αγορά ενός αγαθού, η μείωση της προσφοράς του, με σταθερή τη ζήτησή του, προκαλεί μείωση της τιμής ισορροπίας και αύξηση της ποσότητας ισορροπίας.

Μονάδες 3

A.5 Μία μείωση της τιμής ενός αγαθού κατά 10% θα οδηγήσει σε μία αύξηση της ζητούμενης ποσότητάς του πάνω από 10%, αν η ζήτηση του είναι ελαστική.

Μονάδες 3

Για τις προτάσεις **A.6** και **A.7** να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό της πρότασης και δίπλα του το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

A.6 Η φάση του οικονομικού κύκλου που χαρακτηρίζεται από αύξηση της παραγωγής, του εισοδήματος και της απασχόλησης είναι η φάση

- α. της ύφεσης.
- β. της ανόδου ή άνθησης.
- γ. της κρίσης.
- δ. της καθόδου.

Μονάδες 5

- A.7 Η συνολική δαπάνη των καταναλωτών για ένα αγαθό αυξάνεται, όταν
- α. Η τιμή του αγαθού αυξάνεται και η ζήτησή του είναι ελαστική.
  - β. Η τιμή του αγαθού μειώνεται και η ζήτησή του είναι ανελαστική.
  - γ. Η τιμή του αγαθού αυξάνεται και η ζήτησή του είναι ανελαστική.
  - δ. Η τιμή του αγαθού μειώνεται και η ελαστικότητα ζήτησής του είναι ίση με τη μονάδα

Μονάδες 5

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

- A.1 Σ
- A.2 Λ
- A.3 Σ
- A.4 Λ
- A.5 Σ
- A.6 (β)
- A.7 (γ)

ΟΜΑΔΑ Β

Ένας από τους προσδιοριστικούς παράγοντες της ζήτησης ενός αγαθού είναι και «οι τιμές των άλλων αγαθών». Υπάρχουν αγαθά που η μεταβολή της τιμής του ενός επηρεάζει τη ζήτηση του άλλου. Να δώσετε τους ορισμούς των κατηγοριών στις οποίες διακρίνονται τα αγαθά αυτά (μονάδες 5). Να εξηγήσετε με τη βοήθεια διαγραμμάτων πώς η αύξηση της τιμής του ενός αγαθού επηρεάζει τη ζήτηση του άλλου, ανάλογα με την κατηγορία στην οποία ανήκουν τα δύο αγαθά(μονάδες 20).

Μονάδες 25

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Σελίδες 35-36 Σχολικό βιβλίο §(γ) Οι τιμές των άλλων αγαθών.

ΟΜΑΔΑ Γ

Μία υποθετική οικονομία παράγει δύο μόνον αγαθά, το Χ και το Ψ. Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται έξι συνδυασμοί ποσοτήτων των αγαθών Χ και Ψ που παράγει η εν λόγω οικονομία, με δεδομένη την τεχνολογία παραγωγής και χρησιμοποιώντας αποδοτικά (ορθολογικά) όλους τους συντελεστές παραγωγής που έχει στη διάθεσή της.

Συνδυασμοί ποσοτήτων	Παραγόμενες ποσότητες αγαθού Χ	Παραγόμενες ποσότητες αγαθού Ψ
A	100	0
B	80	40
Γ	60	70
Δ	40	90
E	20	105
Z	0	110

Γ.1 Να σχεδιάσετε την Καμπύλη Παραγωγικών Δυνατοτήτων της οικονομίας, στην τελευταία σελίδα του τετραδίου σας (στο μιλιμετρέ).

Μονάδες 5

Γ.2 Να υπολογίσετε το κόστος ευκαιρίας του Ψ σε όρους του Χ, όταν η οικονομία μετακινείται από τον συνδυασμό Γ στον συνδυασμό Δ, καθώς και το κόστος ευκαιρίας του Χ σε όρους του Ψ, όταν η οικονομία μετακινείται από τον συνδυασμό Β στον συνδυασμό Α.

Μονάδες 6

Γ.3 Αν η οικονομία παράγει 50 μονάδες από το αγαθό Χ, ποια είναι η μέγιστη ποσότητα του αγαθού Ψ που μπορεί να παραχθεί;

Μονάδες 4

Γ.4 Πώς είναι δυνατόν να παραχθεί ο ανέφικτος συνδυασμός που αντιστοιχεί σε 20 μονάδες του αγαθού Χ και σε 125 μονάδες του αγαθού Ψ;

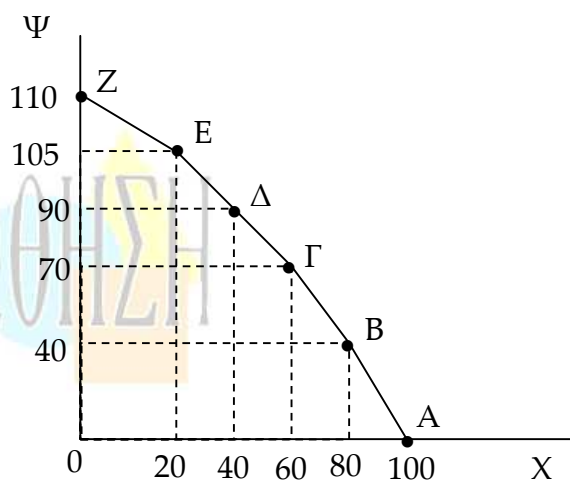
Μονάδες 5

Γ.5 Να χαρακτηρίσετε τον συνδυασμό που αντιστοιχεί σε 50 μονάδες του αγαθού Χ και σε 40 μονάδες του αγαθού Ψ (μονάδες 2). Τι συμβαίνει στην οικονομία, όταν παράγεται αυτός ο συνδυασμός; (μονάδες 3)

Μονάδες 5

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Γ.1

Συνδυασμοί ποσοτήτων	Παραγόμενες ποσότητες αγαθού Χ	Παραγόμενες ποσότητες αγαθού Ψ
A	100	0
B	80	40
Γ	60	70
K	50	Ψ_K
Δ	40	90
E	20	105
Z	0	110

Γ.2 Κόστος ευκ. $\Psi = \frac{\Delta X}{\Delta \Psi} = \frac{60 - 40}{90 - 70} = 1$ μον.Χ
Κόστος ευκ. $X = \frac{\Delta \Psi}{\Delta X} = \frac{40 - 0}{100 - 80} = \frac{40}{20} = 2$ μον.Ψ

Γ.3 Η ποσότητα $X=50$ βρίσκεται μεταξύ των Δ και Γ συνδυασμών. Με δεδομένο ότι το κόστος ευκαιρίας μεταξύ δύο συνδυασμών δε μεταβάλλεται, η μετακίνηση από το Γ στο Κ (έστω) διατηρεί το κόστος ευκαιρίας του $\Psi=1$. Επομένως:

$$\begin{aligned} \text{Κόστος ευκ. } \Psi &= \text{Κόστος ευκ. } \Psi = 1 \\ \frac{\Delta \rightarrow \Gamma}{50 - 40} &= \frac{\Delta \rightarrow \text{K}}{90 - \psi_K} = 1 \\ \Leftrightarrow 1 &= \frac{50 - 40}{90 - \psi_K} \Leftrightarrow 90 - \psi_K = 10 \Leftrightarrow \psi_K = 80 \end{aligned}$$

Γ.4 Ο ανέφικτος συνδυασμός θα μπορούσε να παραχθεί είτε:

- Αν βελτιωθεί η τεχνολογία παραγωγής της οικονομίας (π.χ. καινοτομίες κ.λ.π.)
- Αν αυξηθεί η ποσότητα των παραγωγικών συντελεστών της οικονομίας (εύρεση νέων πόρων κ.λ.π.)
- Είτε αν ταυτόχρονα συμβεί το (α) και το (β).
Αν προκύψει κάτι από τα παραπάνω τότε η καμπύλη παραγωγικών δυνατοτήτων (βλέπε ερώτημα Γ1) θα μετατοπιστεί προς τα δεξιά ώστε ο συνδυασμός ($X=20, \Psi=125$) να ανήκει σε αυτήν.

Γ.5 Όπως υπολογίστηκε στο ερώτημα Γ3 ο συνδυασμός $K(X=50, \Psi=80)$ ανήκει στην Κ.Π.Δ. (όπως εμφανίζεται αυτή στο σχήμα Γ1) δηλαδή χαρακτηρίζεται συνδυασμός που παράγεται με πλήρη και αποδοτική αξιοποίηση των παραγωγικών συντελεστών της οικονομίας. Σύμφωνα με τα παραπάνω ο συνδυασμός ($X=50, \Psi=40$) χαρακτηρίζεται ως εφικτός χωρίς πλήρη ή χωρίς αποδοτική αξιοποίηση των παραγωγικών συντελεστών.

ΟΜΑΔΑ Δ

Τα δεδομένα του παρακάτω πίνακα αναφέρονται σε μία επιχείρηση που λειτουργεί στη βραχυχρόνια περίοδο. Η εργασία (L) αποτελεί τον μοναδικό μεταβλητό συντελεστή παραγωγής και η τιμή (αμοιβή) της είναι σταθερή.

Μονάδες Εργασίας (L)	Σύνολο προϊόν (Q)	Μέσο προϊόν (AP)	Οριακό προϊόν (MP)	Μέσο μεταβλητό κόστος (AVC)	Οριακό κόστος (MC)
0	0	-	-	-	-
1	20	20	20	75	75
2		25		60	50
3	90	30	40		
4			30	50	50
5	145	29	25	51,72	60

Δ.1 Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας τον παραπάνω πίνακα και να συμπληρώσετε τα κενά του παρουσιάζοντας τους σχετικούς υπολογισμούς.

Μονάδες 6

Δ.2 Να εξηγήσετε εάν ισχύει ο νόμος της φθίνουσας απόδοσης και σε ποια ποσότητα του μεταβλητού συντελεστή «εργασία» φαίνεται η λειτουργία του και γιατί.

Μονάδες 5

Δ.3 Να κατασκευαστεί ο πίνακας προσφοράς της επιχείρησης, καθώς και ο πίνακας αγοραίας προσφοράς, με δεδομένο ότι το αγαθό παράγεται από 40 όμοιες επιχειρήσεις.

Μονάδες 5

Δ.4 Χρησιμοποιώντας την αγοραία συνάρτηση προσφοράς, να βρείτε την ελαστικότητα προσφοράς του αγαθού, όταν η τιμή του αυξάνεται από 52 χρηματικές μονάδες σε 55 χρηματικές μονάδες.

Μονάδες 5

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Δ.1 Αφού μοναδικός μεταβλητός συντελεστής παραγωγής είναι η εργασία

$$VC=wL \text{ έτσι } AVC_{20}=\frac{VC_{20}}{Q_{20}} \Rightarrow 75=\frac{VC_{20}}{20} \Rightarrow VC_{20}=1500.$$

$$\text{έτσι } VC_{20}=wL \Rightarrow 1500=w \cdot 1 \Rightarrow w=1500$$

Με τον τύπο $VC=wL$ συμπληρώνουμε όλο το VC.

Για $L=2$

$$\bullet \quad AP_2=\frac{Q_2}{L_2} \Rightarrow 25=\frac{Q_2}{2} \Rightarrow Q_2=50$$

$$\bullet \quad MP_2 = \frac{Q_2 - Q_1}{L_2 - L_1} = \frac{50 - 20}{2 - 1} \Rightarrow MP_2 = 30$$

Για $L=3$

$$\bullet \quad AVC_{90} = \frac{VC_{90}}{90} = \frac{4500}{90} = 50$$

$$\bullet \quad MC_{90} = \frac{VC_{90} - VC_{50}}{90 - 50} = \frac{1500}{40} = 37,5$$

Για $L=4$

$$\bullet \quad AVC_x = \frac{VC_x}{Q_x} \Rightarrow Q_x = \frac{6000}{50} = 120$$

$$\bullet \quad AP_4 = \frac{120}{4} = 30$$

Έτσι ο πίνακας γίνεται:

Μονάδες Εργασίας (L)	Σύνολο προϊόν (Q)	Μέσο προϊόν (AP)	Οριακό προϊόν (MP)	Μέσο μεταβλητό κόστος (AVC)	Οριακό κόστος (MC)	VC=wL
0	0	-	-	-	-	0
1	20	20	20	75	75	1500
2	50	25	30	60	50	3000
3	90	30	40	50	37,5	4500
4	120	30	30	50	50	6000
5	145	29	25	51,72	60	7500

Δ.2 Ο Ν.Φ.Α. εμφανίζεται μετά τον 3^ο ή με την προσθήκη του 4^{ου} εργάτη, διότι εκεί το MP αρχίζει να μειώνεται (Η διατύπωση του Νόμου δεν είναι υποχρεωτική).

Δ.3 Η καμπύλη προσφοράς της επιχείρησης στη βραχυχρόνια περίοδο είναι το ανερχόμενο τμήμα της καμπύλης του MC που είναι πάνω από την καμπύλη του AVC με το σημείο τομής τους συμπεριλαμβανόμενο. Έτσι: για την μία επιχείρηση ο πίνακας προσφοράς είναι

ΠΙΝΑΚΑΣ Ι		
ΣΗΜΕΙΑ	P	Q _s
A	50	120
B	60	145

Δ.4 Από τον πίνακα της αγοραίας προσφοράς έχουμε 2 σημεία έτσι: $Q_s = \gamma + \delta P$.

$$\left. \begin{array}{l} 4800 = \gamma + \delta \cdot 50 \\ 5800 = \gamma + \delta \cdot 60 \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} \gamma = -200 \\ \delta = 100 \end{array} \right\} \Rightarrow \boxed{Q_{\text{αγοραία}} = -200 + 100P}$$

εναλλακτικά απ' τον πίνακα της μίας επιχείρησης θα μπορούσαμε να βρούμε την ατομική προσφορά $Q_{s1} = -5 + 2,5P$ και η αγοραία $Q_{s40} = 40 \cdot Q_{s1}$

$$Q_{\text{αγοραία}} = -200 + 100P$$

Δ.5 Για $P_1=52$ στην αγοραία S $Q_{S1}=5000$.

Για $P_2=55$ στην αγοραία S $Q_{S2}=5300$.

$$\text{Έτσι } E_{S_{A \rightarrow B}} = \frac{\Delta Q}{\Delta P} \cdot \frac{P}{Q} = \frac{5300 - 5000}{55 - 52} \cdot \frac{52}{5000} = 100 \cdot \frac{52}{5000} = 1,04$$

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Τα φετινά θέματα εξελίχθηκαν σύμφωνα με τις προδιαγραφές της εξέτασης του μαθήματος, δηλαδή κάλυψη του μέγιστου δυνατού εύρους της ύλης και εξέταση τόσο στο θεωρητικό όσο και στο ποσοτικό πεδίο.